

GÓRNOŚLAZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GORNOSLAZAK

wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie 3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

TELEFON Nr. 1414.

OGŁOSZENIA
oblicza się na wiersze milimetrowe. — Wiersz milimetrowy kosztuje 15 groszy. — Wiersz reklamowy 60 gr.

REDAKCJA I EKSPEDYCJA
znajduje się w Katowicach, Rynek 12

Nr. 261

Katowice, sobota 10-go listopada 1928.

Rok 27

Nowa encyklika Papieska.

Rzym. (Wiad. wł.) Papież ogłosi w najbliższych dniach encyklikę omawiającą stosunek między Watykanem i poszczególnymi państwami. Encyklika pozatem zawierać będzie dane, do-

tyczące stosunków pomiędzy poszczególnymi rządami i ludnością chrześcijańską w tych państwach. Encyklika omawiać będzie sprawy z zasadniczego punktu widzenia.

Niesłychane postępowania Niemców w Polsce.

Warszawa. (AW.) Kluby poselskie ruski i niemiecki zawiadomiły, listownie marszałka sejmiku Daszyńskiego, iż w sobotnim posiedzeniu sejmowym, ku uczczeniu 10-cio lecia niepodległości Państwa udziału nie wezmą.

Berlin. (Tel. wł.) Prasa poranna w obszer-nych depeszach, omawiających wystąpienie frakcji niemieckiej w Sejmie polskim, podkreśla, że do wystąpienia posłów niemieckich, którzy odmówili udziału w święcie narodowym polskiem, przyczyną się w najbliższych dniach również posłowie ukraińscy i białoruscy. Obie frakcje mają wystosować do marszał-

ka Sejmu podobne pisma do tego, które wystosowała frakcja niemiecka. Korespondent warszawski „Germanji” wskazuje na doniosłe znaczenie kroku niemieckiego, który — zdaniem jego — powinien być poważnym ostrzeżeniem dla każdego, choćby tylko rozsądnego Polaka i państwa polskiego. Po 10-letnim okresie samodzielności nie umiała Polska przywiązać do siebie mniejszości narodowych, stanowiących jedną trzecią część całej ludności.

(Niemcy w Polsce krokiem tym okazali, jak pojmują lojalność względem państwa. Nie będą mogli zatem dziwić się, jeśli konsekwencje tego kroku nie będą dla nich miłe).

O zmianę konstytucji polskiej.

Warszawa. (PAT.) We czwartek rozpoczęły się obrady sejmowej komisji konstytucyjnej. Przewodniczący poseł Makowski podał do wiadomości, że na porządku dziennym znajdują się 3 punkty; 1) wniosek posła Sławka w sprawie rewizji konstytucji, 2) wniosek klubu ukraińsko-białoruskiego w sprawie zmian w dekreście o przymusowym zarządzie państwowym w kwestjach cerkiewnych, 3) wniosek klu-

bu ukraińsko-białoruskiego w sprawie wprowadzenia nazwy „ukraiński” zamiast „ruski”. Referat w sprawie wniosków ukraińskich przydzieleno posłowi Chruckiemu.

Co do pierwszego punktu, to dłuższy czas toczyła się dyskusja na tem, jakie formalności zachować należy przy uchwalaniu zmiany konstytucji. Ponieważ dyskusja nie wyczerpano, odłożono ją do następnego posiedzenia.

Prusy Wschodnie a Polska.

Królewiec. (PAT.) „Königsberger Volksstimme” zamieszcza wywiad, udzielony przez ministra spraw zagranicznych Zaleskiego. Minister Zaleski oświadczył, że Polska i Prusy Wschodnie muszą już ze względów gospodarczych utrzymywać bliskie stosunki sąsiedzkie. Przed wojną już były Prusy Wschodnie i Polska związane licznymi węzłami gospodarczymi. Wymiana towarów między Prusami Wschodnimi a terytoriami wchodzącymi obecnie w skład Rzeczypospolitej Polskiej jak n. p. polskimi Kresami Wschodnimi były bardzo poważne i odgrywały znaczną rolę w bilansie handlowym Prus Wschodnich. Po wojnie wzajemne stosunki zanikły przez pewien czas pra-

wie zupełnie. Obecnie zaczynają się stopniowo stosunki rozwijać, chociaż nie można zaprzeczyć istnieniu pewnych trudności. Mam jednak nadzieję, — że trudności te dadzą się usunąć, jeżeli w tym kierunku oba rządy podejmą starania, jak również i zainteresowane koła gospodarcze. Przedewszystkiem uważam za pożądane bliższe wzajemne poznanie się, aby narody pozbyły się istniejących po obu stronach uprzedzeń, które wytworzone zostały przez propagandę, pozbawioną wszelkich skrupułów. Mogę pana zapewnić — mówił minister Zaleski do przedstawiciela dziennika, że ze swej strony uczynię wszystko, aby umożliwić Prusom Wschodnim przekonanie, że dobre stosunki sąsiedzkie z Polską przyniosą korzyści obu krajom.

Ku wyjaśnieniu w Alzacji.

Strassburg. (Wiad. wł.) Wiele trudności wewnętrznych we Francji sprawiały fermenty wewnętrzne w partii „Union Populaire” (Zjednoczenie Ludowe), partii katolickiej o charakterze regionalistycznym. Z jednej strony rządy dotychczasowe francuskie, ulegające presji czynników wolnomyślnych i masonskich, nie chciały zapewnić Alzacji tej swobody religijnej, którą ta prowincja miała za czasów niemieckich, co wpływało źle na stosunek ludności alzackiej do Francji, — z tego zaś korzystały Niemcy i próbowały pozyskać dla siebie część partii. Nie próbowali także i komuniści, którzy te wszystkie rozdziewki wyzyskiwali.

Stosunki zaczynają się wyjaśniać... W ostatnich dniach odbyło się w Strassburgu posiedzenie Zarządu Głównego partii, na którym zderzyły się z sobą dwa kierunki: jeden zdecydowanie autonomistyczny i germanofilski, — drugi dążący do zjednoczenia kulturalnego Alzacji z Francją na podstawie gotowego programu regionalistycznego. Zwolennicy tego drugiego kierunku zgłosili rezolucję przeciw współpracy z autonomistami i komunistami. Rezolucja uzyskała tylko 8 głosów na obecnych 25 członków Zarządu. W rezultacie głosowania 8 członków Zarządu z wicemin. Oberkirchem opuściło Zarząd i wystąpiło z partii.

Przesilenie w Rumunii.

Bukareszt. (PAT.) We czwartek Titulescu został przyjęty przez radę regencyjną, która powierzyła mu misję utworzenia rządu unji narodowej. Titulescu prosił o krótką zwłokę celem rozważenia, czy może przyjąć misję. W ciągu dnia odbył on konferencje z wybitniejszymi politykami rumuńskimi. Zapewne w piątek udzieli Titulescu odpowiedzi, czy przyjmie misję utworzenia gabinetu.

Lawa zalała miasto.

Wiedeń. (PAT.) Dzienniki wiedeńskie donoszą z Palermo, że w miejscowości Mascali widać tylko wieże oraz kilka domów, wyżej położonych. Wszystkie inne budynki zalane są lawą. Ofiar w ludziach niema, ponieważ ludność zdołała zawczasu uciec niebezpieczeństwu. Władze poczyniły odpowiednie zarządzenia, ażeby lawie ułatwić odpływ do morza. Początkowi ostatnich wybuchów lawy towarzyszyła silna burza i gwałtowne wyładowania elektryczności.

Nasza droga.

W zimną mogiłę złożyliśmy zwłoki śp. Adama Napieralskiego. Spoczął na sen wieczny człowiek, który przez lat blisko czterdzieści pracował nad ludem śląskim, by budzić w nim świadomość narodową. Rozpoczął swą pracę w epoce, gdy lud ten był jeszcze całkowicie pod wpływem niemieckim, gdy nieliczne tylko jednostki wiedziały, że nie są tem, czem ich Niemcy mieć chcieli — to jest ludem bez narodowości, bez ojczyzny — Wasserpolakami. I rozpoczął śp. Napieralski swą żmudną, mrówczą działalność nie zapomocą hałaśliwych wystąpień, lecz drogą docierania do najdalszych zakątków z gazetą, która krzewiła wiarę katolicką, czysty język polski, umiowanie przeszłości.

To była robota od podstaw, która z czasem rozwinęła się w piękny kwiat. Dopiero wówczas, gdy świadomość stopniowo gruntuwała się w ludzie, nastąpił dalszy etap, mianowicie praktycznej roboty organizacyjnej. Ale zbyt długo oddziaływały wpływy obce, by można było ich skutki w ciągu kilkunastu lat całkowicie zniszczyć. Więc też tylko część pracy uświadamiającej mógł śp. Napieralski dokonać. Widział on — a dalszy rozwój i niestety obecny stan wykazują to niezbicie — że polskość nie jest jeszcze ugruntowana w całym ludzie śląskim. Dużo pracy jeszcze potrzeba, by dzieło odrodzenia ludu śląskiego, nie tylko pozorne, lecz rzeczywistego doprowadzić do końca. A najpewniejszą drogą do osiągnięcia tego celu jest pomimo zmienionych warunków ta, którą dotychczas stosowano: przez wiarę i język polski do Ojczyzny.

Dla kontynuowania tej pracy śp. Napieralski, przeniosłszy się do wolnej Polski, prowadził dalej pismo w Województwie, które służyć miało temu celowi. Nie dla zaspokojenia osobistych ambicji, nie dla materialnych korzyści, lecz dla dobra ludności i Państwa poświęcał wieczór swego życia. A pismo nasze w zmienionych warunkach politycznych pozostało w istocie swej tem samem, czem było za dawnych, ciężkich czasów: krzewicielem wiary, jako podstawy wszelkich poczyniń doczesnych i budzicielem poczucia narodowego.

Ta idea — to także program nasz, któryśmy z śp. Napieralskim wspólnie długie lata pracowali. Chociaż więc odszedł od nas na zawsze, to jednak program ten pozostanie dla nas nadal niewzruszonym drogowskazem, a z drogi, którą szliśmy dotychczas, nie zboczymy. Bo uważamy ją za jedyną prowadzącą do ugruntowania polskości w ludzie śląskim. Stać więc silnie będziemy przy wierze katolickiej i Kościele, uważając je za czynnik umoralniający, uszlachetniający, powstrzymujący człowieka przed zwątpieniem i wstępowaniem na błędną drogę złudzeń i chwilowych, przemijających korzyści.

Chrześcijański światopogląd będzie, jak dotychczas, miernikiem do oceniania wszelkich zjawisk tak w życiu jednostek, jak i całego narodu i państwa.

Ludowi śląskiemu służyć będziemy, jego słusznych praw, zagwarantowanych konstytucją, bronić, jako podstawy do zespolenia z macierzą, od której oderwany przed wiekami, lud nasz siłą rzeczy musiał nabrać cech odrębności.

W obronie słusznych praw warstw pracujących stawać będziemy, bo one ciężką pracą rąk swych przysparzają bogactw Województwu i państwu.

O dobro, rozwój licznych rzesz rolniczych dbać będziemy i głośno domagać się dla nich naprawienia krzywd, jakie im się stały przez to, że olbrzymie przestrzenie ziemi zagarnęło kilku magnatów.

A tym, którzy w wojnie, w pracy, w walce powstańczej ucierpieli, którzy stracili dobytek i egzystencję, zmuszeni terrorem bojówek niemieckich do opuszczenia swych siedzib i teraz jako uchodźcy

wiodą nędzny żywot, pomagać będziemy do poprawy losu.

Jesteśmy silnie przekonani, że uwzględnienie tych najistotniejszych potrzeb ludu śląskiego leży także w zamierzeniach obecnego rządu. Dlatego pragniemy go popierać w nadziei, że tym sposobem służymy najlepiej Śląskowi i Państwu.

Tęsknym wzrokiem patrzymy na mogiłę męża, który przez taką właśnie pracę doprowadził lud śląski do tego, czym on jest obecnie. W dodatnich wynikach jego usiłowań czerpiemy nadzieję, że naszą pracę przyczynimy się do dalszego, pomyślnego rozwoju. A tych wszystkich, którym śp. Napieralski był nauczycielem, towarzyszem i przyjacielem, prosimy, by całym sercem wspierali nasze zamierzenia dla dobra ludu śląskiego i państwa polskiego.

Przegląd polityczny

Zajęcie w sejmie warszawskim.

Na ostatnim posiedzeniu sejmu warszawskiego doszło do niemiłego zajścia, które niewątpliwie pociągnie za sobą dalsze konsekwencje. Oto socjalistyczny poseł, Marek, zarzucił rządowi, że solidaryzował się ze znanym wywiadem marszałka Piłsudskiego. Poseł Marek uważa wynurzenia marszałka za poniżanie wszelkich czynników państwowych i za odbieranie znaczenia przedstawicielstwu ludowemu. Na to podniósł się przewodniczący klubu rządowego, Sławek i nazwał te wynurzenia posła Marka bezczelnym łajdactwem.

Po posiedzeniu sejmowym ukazał się komunikat klubu rządowego, w którym solidaryzuje się z oświadczeniem posła Sławka. Poseł Marek zwrócił się do marszałka sejmu o wyznaczenie sądu honorowego w tej sprawie.

Rosja o stosunkach polsko-niemieckich.

„Izwestija“ publikują obszerny artykuł, poświęcony nowej fazie stosunków polsko-niemieckich. Dziennik usposobiony jest wybitnie nieprzychylnie dla Polski. — Twierdzi np. iż, Polska tylko z pobudek imperjalistycznych domagała się dostępu do morza i górnośląskiego zagłębia węglowego. Pomimo to jednak przyznaje, iż trzyletnie zmagania się Polski po wybuchu wojny celnej z Niemcami dały w rezultacie rozkwit gospodarczy Rzplitej przez znaczne wzmocnienie się produkcji już istniejących gałęzi przemysłu i powstanie zupełnie nowych gałęzi wytwórczości, (przemysł gumowy, elektrotechniczny itd.) Jednocześnie Polsce udało się przyciągnąć nie niemiecki kapitał zagraniczny przyczyniający się do rozwoju przemysłu w Polsce. Także i w zakresie finansów niema już tej zależności Polski od Niemców, co 3 lata temu, co w sposób wyraźny stwierdził amerykański doradca rządu polskiego Dewey. Wzmocnienie organizmu państwowego Polski, będące skutkiem przewrotu marszałka Piłsudskiego, a z drugiej strony niezależność gospodarcza Niemiec od handlu z Polską, wpływają na nieustępliwość obu stron, zwłaszcza że w sporze rzekomo gospodarczym decydującą rolę odgrywają momenty polityczne. Autor

utrzymuje, iż w Polsce agrariusze i ciężki przemysł pragnął wpłynąć na doprowadzenie do ugody handlowej z sąsiadem zachodnim, próby te jednak zwalczane są przez przemysł przetwórczy. W Niemczech ustosunkowanie czynników jest akurat odwrotne. Mimo zdawałoby się pomyślnej koniunktury politycznej t. zn. rządów obozu Piłsudskiego w Polsce, uchodzącego za „germanofilski“ i dojścia do władzy w Niemczech raczej polonojilskich socjalistów, sprawa ugody nie posuwa się naprzód.

Przesilenie we Francji.

Zupełnie nieoczekiwanie przyszła dymisja rządu francuskiego. Wprawdzie od czasu wniesienia przez Poincarego projektu ustawy, przywracającej zakonnom prawo powrotu do Francji i odzyskania utraconych majątków, uwidoczniły się tarcia wśród członków gabinetu. Ale socjalistyczni ministrowie zdołali przeprowadzić w ustawie pewne zmiany, zwłaszcza w tym kierunku, by uniemożliwić Jezuitom powrót do Francji. Zdawało się, że przez to załagodzają się różnice zdań. Jednakowoż rachuby te okazały się błędne. Na jeździe radykalnych socjalistów w Angers występowano bardzo ostro przeciwko członkom stronnictwa, zasiadającym w rządzie. Nienawiść socjalistów francuskich do wszystkiego, co ma związek z katolicyzmem i Kościołem, jest bowiem zbyt silna. Te opozycje zdołał jednak Herriot ułagodzić i przekonać kongres o konieczności zaakceptowania ustawy. Sądząc, że wszystko jest w porządku, Herriot, nie czekając zakończenia kongresu, wyjechał do Paryża wraz z innymi ministrami.

Teraz zdarzyło się jednak coś nieoczekiwanego. Ten odłam socjalistów, który przeciwny jest współpracy z Poincarem i z blokiem jedności narodowej, skorzystał z nieobecności ministrów i przeformował uchwałę, w której kongres oświadczył, że uważa za niemożliwe zrealizowanie postulatów socjalistycznych we współpracy z blokiem Poincarego. Postulaty te są następujące: Porozumienie między narodami, życzenie ogólnego pokoju, dostosowanie metod pracy do nowych form produkcji, stopniowe przyznanie pracownikom udziału w przedsiębiorstwach, reforma podatków, niedopuszczanie powrotu zakonów.

Na czele opozycji stanął Caillaux i zdołał przeprowadzić na kongresie tę uchwałę. Na wiadomość o tem Herriot i jego koledzy partyni zgłosili dymisję, a Poincare wyciągnął z tego konsekwencję, wręczając prezydentowi republiki dymisję całego rządu.

Przesilenie w Rumunii trwa.

O właściwych powodach przesilenia rządowego w Rumunii krąży sprzeczne wieści. Najprawdopodobniej chodzi o kombinacje, związane z zaciąganiem pożyczki zagranicznej przez Rumunię. Obecny prezes ministrów stara się przeciągać rokowania z bankami francuskimi w nadziei, że niejasna sytuacja z powodu braku kapitałów w skarbie umożliwi mu utrzymanie się dłużej przy rządzie. Oświadczył on, że potrzebuje co najmniej dwóch lat do zakończenia rokowań. A gdy rada regencyjna zażądała jak najszybszego zakończenia rokowań, odrzucił ostro to żądanie. Wynikiem tego była dymisja.

Skarb rumuński potrzebuje istotnie gwałtownie pieniędzy. Przywódca partii chłopskiej, Manju, był na

tytu sprytny, że przejrawszy kombinacje Bratianu, nawiązał przez Berlin rokowania z bankami angielskimi. Poczynił on Anglikom ważne obietnice, co wynika z oświadczeń, złożonych przez niego. Mianowicie stronnictwo chłopskie z chwilą przyścia do władzy zamierza natychmiast znieść wszelkie przepisy, ograniczające udział kapitałów zagranicznych w przedsiębiorstwach rumuńskich, zwłaszcza w kopalniach. Ma to doniosłe znaczenie dla Anglików, którzy mogą lokować swój kapitał korzystnie w Rumunii, chcą państwu w zamian za to udzielić pożyczki na dogodniejszych warunkach, aniżeli Francuzi.

Jest rzeczą prawdopodobną, że wobec tej sytuacji dojście do rządów Manju jest tylko kwestią czasu. Nie chce on brać udziału w rządzie, do którego wchodziłyby inne stronnictwa. Żąda natomiast oddania całkowitej władzy stronnictwu chłopskiemu, w przeciwnym zaś razie grozi najostrzejszą opozycją.

Dyskusja nad mową tronową w Anglii.

Jak podaliśmy na podstawie doniesień telegraficznych, król angielski otworzył sesję parlamentu angielskiego mową tronową. Jest zwyczajem w parlamencie angielskim, że nad mową tronową posłowie przeprowadzają dyskusję i uchwalają adres do króla, w której parlament wyraża swe życzenia. Ponieważ mowę tronową układa rząd, przeto adres taki jest niczem innym, jak votum zaufania lub nieufności danemu rządowi.

W obecnym parlamencie rząd ma za sobą bezwzględna większość przez to, że partia konserwatywna stanowi większość parlamentu. Mimo to zanosi się na dłuższą dyskusję nad adresem, a to z tego powodu, że obecna sesja jest ostatnią przed rozwiązaniem parlamentu. Stronnictwa będą zatem chciały przygotować sobie już teraz grunt do przyszłych wyborów.

Dyskusję nad adresem rozpoczął poseł konserwatywny, Emundson. Omawiał on szeroko sprawę opróżnienia Nadrenji. Wskazał mianowicie na to, że Anglia nie jest jedynym mocarstwem, rozstrzygającym o tej sprawie. Nie ma też możliwości, choćby nawet chciała, postępować samodzielnie. Wszystkie kroki w tej sprawie muszą być przedsięwzięte w porozumieniu z innymi mocarstwami okupacyjnymi. Ma on jednak nadzieję, że niebawem wszelkie trudności zostaną usunięte. Również w sprawie odszkodowań wojennych dąży Anglia do ostatecznego uregulowania tej sprawy, jest jednak zależną od zgody innych państw zainteresowanych.

Tanio a jednak dobrze

kupować jest sztuką nielada.

Kathreiner's kawa słodowa Knoppa

dzięki swej wydajności i zawartości składników odżywczych jest w użyciu oszczędniejszą, niż wszystkie inne napoje. Oszczędna gospośka dlatego też nigdy kawy nie gotuje z luznego jęczmienia, bo za wiele wychodzi go w użyciu.

Hr. A. K. Tolstoj.

KSIAŻĘ SREBRNY

116)

—o—

(Ciąg dalszy).

— Mów, co się stało z bojarą?

Stary milczał.

— Co się stało z Heleną Dmitriewną? — powtórzył w rozpaczy Srebrny.

— Nie masz już więcej Heleny Dmitriewny — odrzekł ponuro Micheicz — jest tylko siostra Eudoksja. Srebrny nie mógł ustać na nogach o własnej sile i oparł się o drzewo.

Micheicz smutnie patrzył na bojarzynę.

— Cóż robić Nikito Romanowiczu! Taka, widać, była wola boska. Nie pod szczęśliwą gwiazdą musieliśmy się rodzić.

— Opowiadaj wszystko — rzekł Srebrny, przyszedłszy trochę do siebie — nie żałuj mnie. Kiedy włoś obciąga?

— Jak się dowiedziało o straceniu Drużyny Andreicza; gdy w klasztorze otrzymali synodik od cara z imionami wszystkich zamęczonych, by się modlili za ich dusze. Było to w wigilię tego samego dnia, jakem do niej przyjechał.

— Czy ją widziałeś?

— Widziałem, batiuszka.

Srebrny chciał coś powiedzieć, lecz nie mógł.

— Ale widziałem ją bardzo krótko — dodał Micheicz — nie chciała z początku mnie przyjąć.

— Co ci kazała powiedzieć?

— Żebyś się modlił za nią, batiuszka.

— A więcej nic?

— Nie, batiuszka.

— Micheiczu — rzekł książę po krótkiej przerwie — prowadź mnie do klasztoru, chcę się z nią pożegnać.

Stary pokiwał głową.

— Po co do niej, batiuszka! Nie martw jej więcej, ona teraz zupełnie jak święta. Wróćmy lepiej i pojedziemy prosto na Zyzdre.

— Nie mogę! — powiedział Srebrny.

Micheicz znowu pokręcił głową i przyprowadził do bojarzyna jednego z swych koni.

— Siadajesz na tego — rzekł westchnąwszy głęboko — twój zanadto zmęczony.

W milczeniu pojechali ku klasztorowi. Droga przez cały czas szła borem. Wkrótce usłyszeli szemrania wody i zoczyli strumyk wijący się między trzciną.

— Czy poznajesz to miejsce? — spytał smutnie Micheicz.

Srebrny podniósł głowę i zoczył pogorzelisko. Gdzieś tam ziemia była skopana, a resztki zabudowań i złamane koło wodne, świadczyły, że musiał tam być młyn.

Micheicz nie czekając na odpowiedź mówił:

— Gdy czarownika schwycili, to i siedzibę mu zrujnowali, myśląc, że znajdują ukryte skarby, kura ich rodzila.

Srebrny rzucił błędne spojrzenie na pogorzelisko i w milczeniu pojechali dalej.

Po kilkugodzinnej jeździe las zaczął rzedzieć. Pośród drzewami zabielał się kamienny mur a na czystej polanie wzrok milczących jeźdźców dostrzegł dziewiczy klasztor. Nie stał podobnie jak inne klasztory na wzniesieniu. Z wąskich, zakratowanych okien nie widać było obszernych ziem klasztornych, i oko napotykało wszędzie gołe tylko pnie i ponurą zieloność sosen, co otaczały mur dokoła. Klasztor ten należał do biedniejszych.

Jeźdźcy poschodzili z koni i zastukali do furty.

Po upływie kilku chwil dało się słyszeć brzęczenie kluczy.

— Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus — rzekł cicho Micheicz.

— Na wieki wieków; amen — odpowiedziała siostra odźwierna, otwierając furtkę. — Czego mi bracia potrzebujecie?

— Siostry Eudoksji — rzekł półgłosem Micheicz, nie chcąc tem imieniem rozkrzewiać serca swego pana — znasz mnie przecie siostro, bo nie dawno tutaj byłem.

— Nie bracie, nie znam, przed chwilą zastąpiłam siostrę Agnieszkę.

Tu zakonnica podejrzliwie wejrzała na przybyszów.

— To nic, siostro — mówił Micheicz — puść nas, powiedz przełożonej, że przyszedł książę Nikita Romanowicz.

Odźwierna rzuciła bojaźliwe spojrzenie na Srebrnego, cofnęła się w tył i zatrzasnęła furtkę.

Słychać było jak szybko odchodząc, szeptała: „Panie Jezu Chryste, zmiłuj się nad nami!“

— Co to może znaczyć? — pomyślał Micheicz — dla czego się tak zestrząchała mego bojara?

I spojrzał na księcia i zrozumiał, że jego zakrwawiona broń, porwana kołczastymi krzakami odzież i rozpaczona twarz, musiały przestraszyć odźwierną. Bo też i twarz ta księcia tak była zmieniona, że nie poznałby bojarzyna Micheicz, gdyby był razem z nim nie przyjechał.

Po chwili znów dały się słyszeć kroki odźwiernej.

— Nie gniewajcie się panowie — powiedziała niepewnym głosem z za furty — przełożona nie może teraz was przyjąć, przyjdźcie lepiej jutro po jutrzni. (Ciąg dalszy nastąpi).

WIADOMOŚCI ZE ŚLĄSKA

Sobota

10

listopada

Św. Andrzeja z Awelina, wyzn.,
* 1521, † 1608.

Św. Tryfona i Respicjusza,
męczenników; oraz
Św. Nymfy, dziewicy.

SŁOW.: LUDOMIR.

Jako przez jednego człowieka grzech na ten świat wszedł, a przez grzech śmierć, i tak na wszystkich ludzi śmierć przyszła, w którym wszyscy zgrzeszyli. (Rzym. V. 12).

Zdanie:

Jeżeli szczęścia zażyć chcesz,
Na straży serca stój —
Szczęścia ziemskiego zrzeknij się,
A w górę podnieś wzrok.

Kalendarz astronomiczny: Słońce wsch. o godzinie 6.58, zach. o godz. 15.57. — Księżyc wsch. o godz. 4.45, zach. o godz. 15.52. — Merkury stoi w konjunkcji z księżycem. O godz. 12.00 stoi słońce 17° 51 m. 18 s., we znaku zodiakalnym Niedźwiadka. Księżyc w znaku Wagi 27° 2 m.

Długość dnia wynosi 8 g. 59 m.

Zmiany powietrza przed 100 laty: zmiennie.
Jutro: burzliwe, zimne.

— **Przywileje dla niepalących w pociągach dalekobieżnych.** Z dniem 1 listopada r.b. obowiązują na kolejach nowy regulamin dla pasażerów. W pociągach dalekobieżnych połowa wagonów przeznaczona jest dla niepalących, nie wolno palić nawet za zgodą współpasażerów, jako też nie wolno wychodzić na korytarz, ani wchodzić do przedziału z zapalonym papierosem lub fajką. Za przekroczenie tych przepisów ściągana będzie na miejscu kara w wysokości 5 złotych.

Miedzy innymi regulamin postanawia, że jeżeli pociąg jedzie na przestrzeni dłuższej ponad trzy godziny, to w klasie II i III posiadać musi po jednym przedziale, przeznaczonym wyłącznie dla kobiet. Mężczyznom nie wolno pod żadnym pozorem zajmować miejsca w przedziale dla kobiet, nawet za zgodą wszystkich pasażerów. Chłopcy do lat 10 mogą w towarzystwie zająć miejsce w tym przedziale.

— **Zakres dodatkowych egzaminów dla nauczycieli szkół powszechnych.** W swoim czasie ministerstwo oświaty zarządziło, że nauczyciele szkół powszechnych państwowych, którzy do dnia 1-go września 1927 r. zostali ustabilizowani, nie będą zmuszeni do składania dodatkowych egzaminów nauczycielskich, natomiast nauczyciele, którzy zamianowani zostali po tej dacie, obowiązani są w terminie dwuletnim od nominacji złożyć odpowiedni egzamin, niezależnie od tego, czy mają za sobą seminarjum nauczycielskie.

Ministerstwo oświaty opracowuje obecnie takie właśnie przepisy, które ustalą formę i zakres egzaminu. Będzie to egzamin, obejmujący nie przedmioty wykładane, zakwalifikowane maturą, ale chodzi o sprawdzenie faktycznej zdolności pedagogicznych nauczyciela. To też prawdopodobnie egzamin odbywać się będzie w klasie w obecności trzech delegowanych egzaminatorów.

Co się tyczy szkół prywatnych, to unormowanie egzaminów kwalifikacyjnych w tej dziedzinie uległo pewnej zwłoce. Przepuszczano przed kilku laty, że szkoły powszechne prywatne ulegną likwidacji i że państwowe szkolnictwo zaspokoi wszystkie potrzeby w tej dziedzinie. Tymczasem rzecz się ma inaczej i prywatne szkoły powszechne nie w tak szybkim tempie ustępują z placu. Wobec tego ministerstwo oświaty zdecydowało się na ustalenie kwalifikacji nauczycieli takich szkół.

— **Ważny okólnik w sprawie utraconych koncesyj monopolowych.** W związku z ustawą o amnestji z powodu 10-lecia odzyskania niepodległości z dnia 22 czerwca 1928 r. ministerstwo skarbu wyjaśniło okólnikiem z dnia 10 października 1928 r., że amnestja nie ma zastosowania do skutków, jakie wynikają z dwukrotnego ukarania koncesjonariusza zakładu detalicz. sprzedaży napojów alkoholowych za przekroczenie ustawy o ograniczeniach w sprzedaży i spożyciu napojów alkoholowych. Innymi słowy, koncesjonariusz, któremu koncesję cofnięto, nie może żądać, by mu koncesję tę przywrócono na podstawie ustawy amnestyjnej.

Jednakże władza skarbową może w granicach swobodnego uznania wydać nową koncesję także i dawnemu koncesjonariuszowi, to jest osobie, która

utraciła poprzednią koncesję na skutek wymierzonych jej kar, kary te bowiem w myśl ustawy amnestyjnej nie będą już brane pod uwagę przy rozpatrzeniu odnośnej prośby. Tak więc prośby o przywrócenie koncesji winny być traktowane, jako prośby o nadanie nowych koncesji, których załatwienie należy do kompetencji Izby skarbowej.

— **Nowa rata podatku majątkowego.** Jak już donosiliśmy, został zarządzony na zasadzie okólnika min. skarbu z 12 lipca 1928 r. pobór nowej raty podatku majątkowego. Nakazy płatnicze winny być rozesłane do 1 listopada, a podatek płatny jest do 10 grudnia roku bieżącego. — Wysokość nowej raty dla rolników od 5 stopnia wżwyż skali podatkowej (powyżej 10.000 złotych wartości majątku) wynosi 1 procent od wartości majątku, przyjętej na podstawie wymiaru podatku majątkowego. Wszyscy inni płatnicy, a więc m. in. przemysł i handel, także od 5 stopnia wżwyż, płacą 0.6 procent od wartości majątku, przyjętej na podstawie wymiaru.

— **Nowe operacje Pocztovej Kasy Oszczędności.** Pocztowa Kasa Oszczędności (P. K. O.) w Warszawie oraz jej Oddziały w Krakowie, Katowicach i Poznaniu przyjmują od uczestników obrotu czekowego do inkasa weksle, cheki, przekazy i inne dokumenty wierzytelnościowe, płatne na całym obszarze Rzeczypospolitej. Zainkasowane kwoty przekazywane są niezwłocznie i bezpośrednio na konto czekowe odnośnego klienta przy jednoczesnym powiadomieniu wyciągiem kontowym.

Weksle protestowane i nieopłacone zlecenia zwrócone są natychmiast po załatwieniu.

Taryfe (uwzględniając koszty własne) oraz obowiązujące warunki inkasowo przesyła się niezwłocznie zainteresowanym na żądanie.

Województwo Śląskie

* **Uroczyste posiedzenie Sejmu.** Prezydium Sejmu Śląskiego podaje do wiadomości, że uroczyste posiedzenie dla uczczenia 10-letniej rocznicy niepodległości Polski odbędzie się w sobotę, dnia 10 bm. o godz. 4 po południu.

* **Aresztowanie agitatorów komunistycznych.** W związku z rocznicą 11-letniego istnienia republiki sowieckiej przypadającą na dzień 7 listopada, komuniści tutejsi planowali zakrojoną na wielką skalę akcję w formie urządzania masówek, zebrań, demonstracji, napisów antypaństwowych, wywieszania sztandarów, transparentów itp. W tym celu przybyli na Śląsk funkcjonariusze komunistyczni z Warszawy, którzy wspólnie z tutejszym elementem wywrotowym od szeregu tygodni prowadzili przygotowania w tym kierunku. Obserwacja komunistów i ich działalności przez organa policji woj. ślask. doprowadziły do ujawnienia osób, kierujących tą akcją antypaństwową, a w dalszym ciągu do jej starcia.

W związku z tem aresztowano dnia 6 listopada w Katowicach dwóch funkcjonariuszy, przybyłych z Warszawy, jedną osobą, pełniącą funkcję łącznika z Zagłębem Dąbrowskim i dwie osoby z województwa.

Przeprowadzone u nich rewizje ujawniły obfity materiał w formie instrukcji, wielką ilość bibuły, przeznaczoną do kolportażu oraz hektograf do powielania odczw.

Aresztowanych odstawiono do dyspozycji prokuratora przy sądzie okręgowym w Katowicach.

* **Baczność Zarządy Okręgów i Gniazd Sokolich.** W obchodzie 10-lecia odrodzenia Państwa Polskiego urządzanym w Katowicach w dniu 11 listopada bierze udział Sokolstwo całej Dzielnicy. Zbiórka Sokolstwa na podwórzu Państwowego Gimnazjum, przy ulicy Mickiewicza o godz. 9.30 Okręgami. — Sokoli stawiają się w strojach uroczystych, względnie w czapkach, Sokolice w przepisowych mundurkach. Młodzieży nie brać. — Gniazda zabiorą sztandary. — Bliższe dane wysłane zostały do Okręgów listownie.

* **Sprawozdanie ze zjazdu związku restauratorów.** Dnia 7 listopada roku bieżącego odbył się w Katowicach zjazd związku restauratorów, właścicieli kawiarni i hoteli województwa śląskiego. Na zjeździe przewodniczył prezes zarządu głównego p. Drzazga. Prezes koła katowickiego p. Rodakowski, wygłosił referat, w którym omówił ustawę przemysłową i antyalkoholową, sprawę uszczuplenia koncesyj, sprawy świadectw przemysłowych i patentów akcyzowych na rok 1928, dalej sprawę obniżenia podatku przemysłowego oraz sprawę zakazu wyszynku w dniu wypłat. Po dłuższej dyskusji uchwalono rezolucję przeciwko rozszerzeniu

Nie czekaj na spadek po bogatym wuju
w Ameryce, lecz zamów natychmiast

LOS

do I. klasy 18-tej Polskiej Państwowej Loterii Klasowej
w najszczęśliwszej i niezawodnej kolekturze

Śląskiego Banku Handlowego

w Katowicach, ulica św. Jana Nr. 11
konto P. K. O. Nr. 300 649

w której nikt przegrać nie może.

Główna wygrana: zł. 750.000. — oraz wygrane po
zł. 400.000. —, zł. 300.000. —, zł. 250.000. —

Ogólna suma wygranych zł. 26.760.700. —

Cena losów niezmienną: cały los: zł. 40. —, pół losu:
zł. 20. —, ćwierć losu: zł. 10. —

Ciągnięcie I klasy odbędzie się 15 i 16 listopada b. r.
Zamówienia listowne załatwia się solidnie i odwrotnie.
Wyciąć

Pamiętaj **Śląski Dom Handlowy** Katowice, ul. Jana 11 Wyciąć

Załączający do zamówienia niniejszy wycinek otrzyma naj-
szczęśliwszy los.

ustawy alkoholowej na województwo śląskie oraz szereg postulatów między innymi w sprawie podatku przemysłowego i świadectw przemysłowych. Uczestnicy zjazdu postanowili wystosować memoriał do rządu w sprawie zakazu sprzedaży wódki i memoriał do województwa w sprawie udzielenia nowych koncesyj.

Z Katowickiego.

Katowice. (O udekorowanie domów i iluminację w dniu święta narodowego.) Z okazji obchodu 10-lecia niepodległości państwa polskiego w dniu 11 listopada uprasza magistrat obywateli miasta Katowic o udekorowanie domów sztandarami narodowymi i godłami państwowymi w dniach 11 i 11 listopada oraz o iluminację domów w dniu 10 listopada, od godz. 18 począwszy.

— (Z czynności towarzystwa wycieczkowego „Szarotka“.) W lipcu bieżącego roku założono towarzystwo wycieczkowe dla młodzieży w Katowicach-Debie. Towarzystwo, któremu nadano nazwę „Szarotka“, rozwija się znakomicie. Do towarzystwa wycieczkowego należy młodzież w wieku od 16 do 25 lat. Towarzystwo daje swoim członkom wycieczek, wspólnego pouczenia się, uprawiania rozrywki. „Szarotka“ stoi na wysokości zadania, o czym świadczy coraz większa ruchliwość pod każdym względem. Nic więc dziwnego, że ilość członków zwiększa się stale, tak samo ilość wycieczek i schadek. W ostatnim czasie utworzono oddział mandolinistów, który uczy się gry na mandolinach, skrzypcach i gitarach pod kierownictwem p. Foryty. Wskutek dania obietnicy, że oddział mandolinistów upiększy akademię, urządzoną w dniu święta narodowego, członkowie tego oddziału zabrali się gorliwie do pracy. Towarzystwo byłoby bardzo wdzięczne za pomoc materialną, gdyż ze składek członków nie może pokryć wszystkich wydatków i musi się bardzo ograniczać. Może istnieją instytucje, które chętnie udziela pomocy. Uprasza się także o pomoc obywatelstwa, aby towarzystwo mogło dalej pracować dla dobra polskiej młodzieży. Jeden z członków.

— (Kursy dla podmistrzów murarskich.) Dyrekcja szkoły budownictwa Związku Samodzielnych Polskich Budowniczych na Śląsku w Katowicach, podaje do wiadomości, że od 15 listopada o godz. 5 rozpoczyna się wieczorne kursa dla podmistrzów. Zgłoszenia przyjmuje dyrekcja szkoły budownictwa przy ulicy Dąbrówki nr. 9, w godzinach przedpołudniowych.

Janów w Katowickiem. (Usiłowane samobójstwo.) Zamieszkały u swych rodziców Jan Stolarczyk postanowił odebrać sobie życie i strzelił sobie do piersi z pistoletu. Ciężko okaleczony odwieziono do lecznicy w Mysłowicach. Przyczyną rozpaczliwego czynu była nieszczęśliwa miłość.

Z Król. Huty.

Król. Huta. (Nowe przepisy o przemiale maki i wypieku chleba.) Na zaproszenie magistratu miasta Król. Huty przybyło w tych dniach do sali rady miejskiej około 130 piekarzy i kupców. Zebranie odbyło się, aby hurtowników maki i piekarzy poinformować o nowych rozporządzeniach w sprawie przemiału pszenicy i żyta na makę oraz przetwarzania maki na chleb i inne pieczywo. W myśl rozporządzenia z dnia 10 października bieżącego roku przemiał pszenicy jest dozwolony na makę 65 proc., zaś przemiał żyta na makę 70 proc. jako gatunków najwyższych oraz na makę gatunków niższych. Używanie w piekarniach i cukierniach do przerobu maki gatunków wyższych od podanych wyżej norm oraz wypiek chleba pszenno-żytniego jest zakazane. Nad wykonaniem postanowień tych rozporządzeń czuwać będzie powołana w tym celu osobna komisja. Komisja ta jest upo-

ważniona do wstępu do lokali przemysłowych i handlowych oraz do pobierania próbek maki, pieczywa i zaczynu, równocześnie komisja będzie badała warunki wypieku chleba i pieczywa oraz stan sanitarny piekarni i składów maki. Ostateczny termin wysprzedaży maki i chleba żytniego według norm dowolnych ustalono na dzień 10 listopada. Od 11 listopada mąka i chleb żytni muszą bezwzględnie odpowiadać postanowieniom nowego rozporządzenia. Rozporządzenie w sprawie zakazu przemiatu pszenicy na mąkę maksymalnie 25 procent wchodzi w życie z dniem 12 listopada. Oczywiście, że rozporządzenie w sprawie przemiatu ziarna na chleb obowiązuje nie tylko w Król. Hucie, lecz we wszystkich gminach. Umieściliśmy powyższe sprawozdanie, ponieważ wśród ludności obwodu przemysłowego, zwłaszcza wśród gospodyń śląskich krążyły różne plotki. Bojaźliwe gospodynie zakupywały w tych dniach niepotrzebnie jasną mąkę na zapas, ponieważ różni wyrotowcy rozsiewali fałszywe wieści, aby ludność niepokoić.

— (Odezwa do obywateli). Magistrat miasta Król. Huty zwraca się tą drogą do obywateli miasta, w szczególności do właścicieli domów, z wezwaniem, by w dniach święta narodowego, t. j. 10 i 11 listopada ozdobili domy i gmachy sztandarami narodową i godłami państwowymi oraz licznie iluminowali okna i w ten sposób uczcili święto państwowe.

7. Świętochłowickiego.

Świętochłowice. (Program święta niepodległości.) W sobotę, 10 listopada: o godz. 8 przed południem nabożeństwo dla młodzieży szkolnej w kościele katolickim i ewangelickim. Następnie akademja szkolna w sali p. Michalika. Równocześnie sadzenie drzewek pamiątkowych w ogródkach szkolnych. Przy sadzeniu drzewek każde dziecko najmłodszego rocznika obdarzone zostanie książeczką oszczędnościową, na którą gmina wpłaci z góry 2 złote. Wieczorem capstrzyk ulicami miejscowości aż do osady „Zgoda”. Na granicy osady przemysłowej nastąpi uroczyste połączenie Zgody z gminą Świętochłowice. Po powrocie na rynek rozwiązanie pochodu. — Niedziela 11 listopada: o godz. 6 rano pobudka z balkonu sali posiedzeń rady gminnej. O godz. 9 zbiórka wszystkich związków i towarzystw, skąd wyruszy pochód na uroczyste nabożeństwo do kościoła. Po nabożeństwie pochód na rynek. Naczelnik powiatu wygłosi mowę okolicznościową. Po przemówieniu i odegraniu hymnu narodowego defilada i dalszy pochód do ogrodu p. Michalika, gdzie się pochód rozwiązuje. W tym samym czasie przedstawiciele władz i urzędów udadzą się na poświęcenie i otwarcie czytelnicy huty Falwy. Wieczorem o godz. 5 akademja. Następnie tańce na trzech salach. Przez cały dzień sprzedaż żetonów pamiątkowych na ulicach. Uprasza się o liczny udział, dekorowanie domów i iluminację okien.

Wielkie Hajduki w Świętochłowickim. (Okropny wypadek.) Zatrudniony w hucie „Bismarck” 19-letni robotnik Bernard Krawucki został przejechany przez parowóz kolejki hutniczej. Koła lokomotywy przejechały nieszczęśliwemu obie nogi. Ojciec ciężko okaleczonego robotnika mieszka w Hajdukach przy ulicy Hutniczej 39.

Hajduki Nowe w Świętochłowickim. (Nowy zarząd Czytelnicy.) W tych dniach odbyło się walne zebranie Towarzystwa Czytelnicy Ludowych w Nowych Hajdukach. Wybrano następujący zarząd: W. Ostrowska — prezes, M. Sobecki — sekretarz, Z. Węglowska — bibliotekarz, M. Mrozkówna — skarbnik, J. Sywulowa i M. Hohmanówna — ławnicy, J. Nowak i Keller — komisja rewizyjna. Całokształt pracy zeszłorocznej przedstawiał się następująco: czytelników 442, wypożyczeń 6164, obchodów 3, wykładów 51, kursy oświatowe 2, prelekcji 70, członków 49. Jak z podanego zestawienia widać, zarząd komitetu zeszłoroczny nie szczędził pracy, by sprostać swemu zadaniu. Szczególnie wzrosło czytelnictwo, co jest główną zasługą niestrudzonej bibliotekarki p. Z. Węglowskiej.

Lipiny w Świętochłowickim. (Koń przebit dyszlem.) Na szosie pomiędzy Lipinami a Król. Hutą zdarzyły się dwie furmanki. Zatrudniony u rzeźnika Pawła Kopka w Lipinach czeladnik najechał na furmanke, kierowaną przez Franciszka Kuchte. Koń Kopki został dyszlem przebit.

— (Rabunek.) Do mieszkania Erlichmana przy ulicy Bytomskiej 8 przybyło kilku mężczyzn pod pozorem kupna trzewików. Na oświadczenie Erlichmana, że późno wieczorem trzewików nie sprzedaje, jeden z osobników wy dobył z kieszeni przedmiot podobny do pistoletu, zastraszając napadniętego i odebrał mu 125 złotych, 5 marek niemieckich i parę trzewików. Sprawców napadu rabunkowego dotychczas nie wysłędzono.

Z Pszczyńskiego.

Pszczyzna. (Nagły zgon.) Znany w mieście i okolicznych wsiach budowniczy maszyn Pająk z Pszczyzny powrócił z podróży objazdowej, którą odbył na rowerze, do domu. Gdy wszedł na podwórze, padł trupem. Lekarz stwierdził, że przyczyną śmierci był paraliż serca.

Gielda pieniężna i zbożowa.

W Katowicach płacono w dniu 8 listopada za: 100 złotych 46.98 marek niemieckich; 100 marek niemieckich 212.80 złotych; 1 dolar amerykański 8.91 złotych; 100 franków szwajcarskich 171.85 złotych.

Poznańska giełda zbożowa w dniu 8 listopada 1928 r.

Żyto 33.70—34.20. Pszenica 41.75—42.75. Jęczmień na przemiał 33.50—34.50. Jęczmień browarowy 35.50—37.50. Owies 33—34. Mąka żytnia 70 proc. 47. Mąka pszeniczna 65 proc. 61.50—65.50. Groch Folgera 59—64. Słoma prasowana 5.70—6. Siano luzne 14—15.50. Siano luzne notekie 15:50 do 17 złotych.

Zwierzęta domowe na rzeź. W Poznaniu płacono w dniu 7 listopada za 100 kg żywej wagi: **Krowy i jałówki** o najwyższej wartości rzeźnej do 7 lat 170—180, krowy i jałówki, dobrze karmione, tłuste 164—152, krowy i jałówki liche 90 do 100. **Cieleta:** najwyższej wartości rzeźnej 170—180, średnie 150—160, liche 140—146. **Swinie:** od 120 do 150 kg żywej wagi 216—222, od 100 do 120 kg żywej wagi 204—210, od 80 do 100 kg żywej wagi 180—190, ponad 80 kg żywej wagi 160 do 170. Targ: spokojny.

— (Sprawozdanie z targu.) W minioną środę odbył się w Pszczynie targ na zwierzęta domowe. Targ był bardzo dobrze obsesany, lecz obrót słaby. Spędzono wielką ilość bydła rogatego. Za stare krowy płacono 150—200 złotych, za młodsze krowy i jałówki 200—350 złotych. Popyt na cieleta był znaczny. Wielu gospodarzy czekało na podwyższenie cen za krowy i jałówki aż do późnych godzin popołudniowych, lecz doznał zawodu. Niechcąc sprzedać krowy zbyt tanio, zabrali je ze sobą z powrotem do domu.

— (Budowa piekarni parowej.) Majster piekarski Fuchs z Pszczyzny stawia parową piekarnię na kolonii zwanej Podstaszyniec. Mieszkańcy tej kolonii muszą chodzić po chleb i wyroby mączne do miasta, przeto wiadomość o postawieniu piekarni i urzadzeniu składu piekarskiego na kolonii powitali z wielkim zadowoleniem.

Mikołów. (Program obchodu 10-lecia niepodległości.) W sobotę, dnia 10 listopada o godz. 9 przed południem nabożeństwo dla wszystkich szkół w kościele parafialnym. Po nabożeństwie poranki w szkołach. O godzinie 5 1/2 po południu zbiórka na rynku do capstrzyku. — W niedzielę 11 listopada: o godz. 7 rano pobudka, o godzinie 9 zbiórka władz, szkół, towarzystw i obywatelstwa na rynek, wymarsz do kościoła na nabożeństwo, o godz. 10 po nabożeństwie złożenie wieńca na cmentarzu na grobach bohaterów, poległych za wolność ojczyzny. Następnie pochód na rynek, gdzie nastąpi przemówienie p. burmistrza Koję i koncert. — O godz. 2—5 po południu zawody sportowe na Wymysłance i koncert. — O godz. 7 wieczornica na sali Hotelu Polskiego. Program bardzo urozmaicony. Komitet uprasza o liczny udział.

Studzionka w Pszczyńskim. (Pożar stodoły dworskiej.) Tutejszy dwór został nawiedzony pożarem. W miniony poniedziałek o godzinie 5 po południu zauważono dym, wydobywający się z pod dachu wielkiej stodoły dworskiej. Budynek był napełniony tegorocznymi zbiorami. W stodole znajdowały się też maszyny rolnicze, wielki zapas węgla i drzewa opałowego. Zanim przybyła pierwsza straż pożarna, cała stodoła była objęta płomieniami. Ogień przerzucił się na dom, w którym mieszkają komornicy. Na miejsce pożaru przybyły straże ogniowe z 7 sikawkami. Czynność strażaków musiała się ograniczyć na ratowaniu domu. Wielka stodoła spaliła się doszczętnie. Straty są bardzo wielkie. Przyczyny wybuchu pożaru dotychczas nie stwierdzono.

Urbanowice w Pszczyńskim. (Nieznani zuchwalcy zanieczyścili kaplicę.) Przy szosie pomiędzy Urbanowicami a Starym Bieruniem stoi kaplica. Do tej kaplicy włamali się nieznani zbrodniarze przez zamknięte drzwi. Następnie rozbili cementowaną podłogę, zanieczyścili wnętrze, poczem wtoczyli do kapliczki ciężki kamień. Sprawców dotychczas nie wysłędzono. Jest to wypadek bardzo smutny, bo świadczy o tem, że obecnie są ludzie, którzy nawet miejsca poświęcone nie szanują.

Z Rybnickiego.

Jedłownik w Rybnickim. (Przedstawienie teatralne.) Z okazji 10-letniej rocznicy niepodległości towarzystwo śpiewu „Jutrzenka” — Jedłownik-Turyczka urządza przedstawienie teatralne. Odegrana zostanie sztuka „Wesele wiejskie” i „Żołnierz za czasów pruskich”. Przedstawienie odbędzie się na sali Szotki w Jedłowniku. Początek o godzinie 6 wieczorem. Zarząd uprasza o liczny udział rodaków i rodaczek.

Olza w Rybnickim. (Nieszczęśliwy wypadek na dworcu kolejowym.) Wielkie nieszczęście spotkało kolejarza Gromołkę. Podczas przesuwania wagonów Gromołka wpadł pod wagon, przyczem koła wagonu odcięły mu nogę. Nieszczęśliwego kolejarza odwieziono do lecznicy w Wodzisławiu.

Żytina w Rybnickim. (Pomnik „Wolności.”) W minionym miesiącu odbyła się w Żytnej uroczystość poświęcenia pomnika „Wolności”. Po uroczystej polowej mszy św., odprawionej przy pomniku przez ks. proboszcza Raskę z Pstrążnej, nastąpiło odsłonięcie pomnika. Odsłonięcia dokonał zastępca starosty p. Biolik w zastępstwie wojewody p. dr. Grażyńskiego. Następnie nastąpiło poświęcenie pomnika, a po poświęceniu dekorował p. Biolik 10 zasłużonych powstańców Krzyżem oraz Śląską Wstęgą Waleczności. Uroczystość zgromadziła setki obywateli ze wsi i okolic i radością nappełniła serca mieszkańców Żytnej, tej skromnej wsi pogranicznej, która zdołała tyle osób na tę uroczystość zgromadzić. Pomnik przedstawia się wspaniale. Komitetowi budowy pomnika należy się szczerze uznanie. Pomnik postawiono ze składek publicznych oraz wydanej pomocy powstańców i uchodźców z powiatu raciborskiego. Po uroczystym akcie poświęcenia pomnika wbijano gwoździe do tablicy pamiątkowej. Wieczorem odbyła się zabawa taneczna.

Chudów w Rybnickim. (Zgon Polaka-obywatela.) W tych dniach pożegnał się z tym światem Konstanty Nocoń I. Był to dzielny Polak i wzorowy chrześcijanin. „Katolika” czytał przeszło 25 lat. Pogrzeb śp. K. Nocoń odbył się w Gierałtowicach na cmentarzu kościoła parafialnego. — Niech odpoczywa w pokoju!

Z Cieszyńskiego.

Cieszyn. (Samobójstwo z miłości.) Trzydziestoletni robotnik Józef Kaizer, zamieszkały przy ulicy Frystackiej 40, odebrał sobie życie przez powieszenie. Przyczyną popełnienia okropnego czynu była nieszczęśliwa miłość.

Z całej Polski.

Dąbrowa Górnicza. (Aresztowanie agitatorów komunistycznych.) Uwagę policji w Dąbrowie Górniczej zwróciło wczoraj dwóch młodych robotników idących od pracy z paczkami wielkich rozmiarów. Robotników, którymi okazali się Stanisław Skupis i Reliks Wieczorek, zatrzymano, przyczem znaleziono w paczkach w wielkich ilościach bibułę komunistyczną. Oba wymienionych przekazano władzom sądowym.

Radom. (Napad bandytów na uczestników zabawy weselnej.) We wsi Bieduski Pałowski w powiecie koneckim do domu, gdzie odbywało się wesele, wtargnęło kilku opryszków, którzy uzbrojeni w noże i kije, poczęli się znęcać nad biesiadnikami. Niejaki Julian Bednarek otrzymał parę pchnięć nożem i padł martwy, kilku zaś innych biesiadników bandyci ciężko poranili. Do jakiego stopnia zezwierzczenia doszli bandyci świadczy fakt, iż po zdemolowaniu mieszkania i rozpedzeniu weselników, znęcali się jeszcze nad martwym Bednarkiem a następnie, dogoniwszy brata nieszczęśliwego, który biegł po księdza, zadali mu kilka pchnięć nożem oraz przetracili ramię. Władze policyjne prowadzą dochodzenie.

Łódź. (60-miljonowy spadek.) W stanie Texas (Ameryka Północna) zmarł niejaki Eisig Glitzenstein, wychodźca, który dorobił się w Ameryce olbrzymiego majątku. Przed kilku dniami adwokaci amerykańscy powiadomili zamieszkałych w Polsce krewnych Glitzensteina, z których jeden zamieszkuje w Łodzi, inni w Zgierz i innych miastach Polski, o tem, że Eisig Glitzenstein zmarł i pozostawił po sobie spadek w wysokości 60 milionów dolarów. Radość biednych ludzi, którym jakby z nieba spadła zawrotna fortuna, nie ma granic.

Z dalszych stron.

Barmen. (Wysadził własny dom w powietrze.) W niemieckim mieście Barmen, jak donosiliśmy, dokonano osobliwego zamachu. Sprawcą był 50-letni właściciel domu Meisloch. Człowiek ten od dłuższego czasu pozostawał w poważnym konflikcie ze swoją znacznie młodszą od siebie żoną i prawdopodobnie trawiony chorobliwą zazdrością, postanowił dokonać zemsty, wysadzając własny dom dynamitem w powietrze. Dom uległ całkowitemu zniszczeniu, podobnie jak i sąsiadujący z nim sklep tytoniowy. Mieszkańcy domu wyszli z katastrofy z cięższymi lub lżejszymi ranami. Wszystkie szyby okien w okolicy wyleciały skutkiem niezwykle silnego ciśnienia powietrza. Na miejscu wypadku zgromadziły się olbrzymie tłumy ludzi. Policja otoczyła natychmiast cały teren w obawie dalszej eksplozji dynamitu. Straż ogniowa podjęła akcję ratunkową na miejscu wypadku. Dotychczasowe śledztwo wykazało, iż sprawca zamachu, Meisloch, dokonał swojego czynu z pobudek zemsty. W ostatnich tygodniach sprowadzał on regularnie małe ilości dynamitu do swojego domu, aż wreszcie zgromadził dostateczny zasób do wykonania swego czynu. Początkowo nie można było znaleźć sprawcy zamachu, przypuszczano więc, iż dokonawszy osobliwego aktu zemsty na swojej żonie, sam uratował się ucieczką. Tymczasem, przy pracach nad uporządkowaniem terenu zawałonego domu znaleziono jego zwłoki, pogrzebane pod stosom gruzów.

Ostatnie telegramy.

Uroczyste posiedzenie senatu.

Warszawa. (PAT.) Marszałek Senatu p. Szymański zwołał na sobotę, dnia 10 listopada o godz. 4.30 uroczyste posiedzenie Senatu celem uczczenia 10-lecia niepodległości Państwa Polskiego.

Dziwna rejestracja nauczycieli na Śląsku Opolskim.

Berlin. (Tel. wł.) Socjalistyczny poseł Janotta wniósł w sejmie pruskim zapytanie do rządu, w którym stwierdza, że wydział szkolny regencji opolskiej rozsyła do nauczycieli arkusze z zapytaniem, czy służyli w wojsku i jakie funkcje spełniali podczas wojny. W kwestionariuszu są zapytania o udziale w walce politycznej, w potyczkach, do jakiego gatunku wojska nauczyciel należał, jaki zyskał stopień w wojsku itd. Interpelanci zapytują rząd, do jakich celów służyć mają te dane?

Kradzież aktów policyjnych.

Berlin. (PAT.) W gmachu policji berlińskiej włamano się do biura policji kryminalnej, która prowadzi dochodzenia w sprawie nadużyć przy waloryzacjach pożyczek wojennych. Włamywacze, otworzywszy drzwi podrobionym kluczem, przewrócili kasę z aktami, lecz spłoszeni hałasem, zbiegli. Patrol dyżurny, która nadbiegła natychmiast, nie zastała już włamywaczy ani nie zdołała wykryć, jaką drogą zdołali oni z gmachu wydostać się. Prasa wyraża przypuszczenie, że włamywacze wynajęci zostali przez osoby, zamieszane w afery tych fałszerstw. Mieli oni usunąć akta, kompromitujące cały szereg wybitnych osobistości ze świata finansowego.

Chłopi austriaccy chcą silnego prezydenta.

Wiedeń. (PAT.) Na czwartkowym posiedzeniu austriackiego parlamentu związek chłopski zgłosił wniosek w sprawie wzmocnienia stanowiska prawnego prezydenta republiki. Wniosek domaga się, by prezydent republiki był wybierany przez całą ludność na podstawie równego i tajnego głosowania. Zakres działalności prezydenta miałby być zwiększony w tym kierunku, że Rada Narodowa miałaby tylko prawo podawać propozycje co do wyboru członków rządu, zaś prezydent mianowałby ich. Prezydentowi miałoby również przysługiwać prawo zwalania Rady Narodowej i Rady Związkowej oraz prawo rozpisywania wyborów.

Teror przeciwsowiecki w Rosji.

Moskwa. Prasa sowiecka donosi o kilku wypadkach przeciwsowieckiego teroru politycznego w różnych miejscowościach Rosji. W okręgu Nowoczezeńskim, na Kaukazie północnym, oddział partyzantów przeciwsowieckich rozstrzelał sowieckiego urzędnika, komunistę Pawłockiego i zranił ciężko komunistę Sergijenkę. W okręgu Sochyńskim, na Kaukazie, dokonano zamachu na komunistę Bulejenkę. W miejscowości Adler, również na Kaukazie, dokonano zamachu na korespondenta pism sowieckich, Postnikowa. W okręgu Dagestańskim górale zamordowali członka Związku młodzieży komunistycznej, Sulajewa.

Ryga. Z Moskwy donoszą, że w Turkiestanie zamordowano ostatnio kilku wybitnych działaczy komunistycznych. W okręgu Denauskim zabito w okrutny sposób na ulicy miasta sekretarza organizacji komunistycznej, Szapirowa. Tłum tubylców zarabiał go siekierami. W mieście Daszuabat zamordowano komunistę Chaite. W okręgu serurskim zamordowano sekretarza sowieckiego, Borożina. We wsi Turszujata zamordowano prezesa sowieckiego, Domraczewa. Władze sowieckie utrzymują, że zabójstwa działaczy komunistycznych są dziełem bejów, którzy chcą w ten sposób zemścić się za przeprowadzoną konfiskatę majątków.

Straszny wybuch w fabryce obuwia.

New York. (Tel. wł.) W miejscowości Lynn, stanu Massachusetts nastąpił wybuch celulozoidu, nagromadzonego w fabryce obuwia. Wskutek wybuchu runęła ściana fabryki, grzebiąc obecnych pod gruzami. Siła wybuchu wyrzuciła dwa trupy na ulicę. Ogień przerzucił się na kilka sąsiednich domów. Dotychczas wydobyto 14 zabitych. Wśród zabitych znajduje się matka z trojgiem dzieci, która w sąsiednim domu jadła śniadanie. Reszta członków rodziny, ojciec i pięcioro dzieci została ciężko ranna. Z pod gruzów fabryki wydobyto 45 ciężko rannych.

Krótko-zwieszłowało.

W państwie amerykańskim Guatemala i w Egipcie na 1000 mieszkańców nie umie czytać ani pisać 927, w Indjach 920, w Transwaalu (południowa Afryka) 911, w Brazylii 85, w Boliwii 829, w Kostarika 802, na wyspie Ceylon 783.

Pierwsza loteria pieniężna odbyła się w lutym roku 1446 w Bruges (czyta się Bryż) w Belgii. —

Wstąpienie na tron cesarza japońskiego.

Dnia 6 listopada r. rozpoczęły się w Japonii ceremonie objęcia tronu przez nowego cesarza. Odbywają się one z niebywałym przepychem. Ceremonie te trwają czas dosyć długi i to głównie z tej przyczyny, że cesarz udaje się w daleką podróż z nowej stolicy japońskiej Tokio do starej stolicy Kyoto.

Tego samego dnia cesarz rozpoczyna ceremonie koronacyjne nabożeństwem odprawianym przed św. arką, nazwaną Kaszykodokoro, w której znajdują się święty miecz, św. klejnot i zwierciadło Bogini Słońca. Święta ta arka jedzie razem z cesarzem do Kyoto, ponieważ ona i zawarte w niej świętości są widomym znakiem majestatu cesarskiego. Wybrani na ten cel specjalnie młodzieńcy, ozdobieni starożytnymi szatami, niosą tę arkę świętą na ramionach pod wspnianym baldachimem na dworzec w Toio i wstawiają ją do wspnianego wagonu, przyczepionego do pociągu, który cesarza odwiezie do starej stolicy.

Dnia 10 listopada rozpoczynają się główne ceremonie koronacyjne. Arka św. ustawia się w specjalnej świątyni nowozbudowanej — z kosztownego drzewa — w stylu japońskim. Po lewej i prawej stronie tej świątyni stoja małe budynki, jeden z nich mieści w sobie baldachim, a w drugim przebywają kapłani, którzy wygrywają dziwne melodie na długich trąbach i bębenkach. Poza świątynią znajdują się olbrzymie otwarte hale zbudowane również z drzewa, w których gromadzą się dygnitarze państwa. Po między temi halami a świątynią znajduje się olbrzymia platforma, na której wykonuje się religijne pienia przy akompaniamencie orkiestr duchownych i tańce religijne. Uroczystości te potrwać od 2 po południu w niedzielę, dnia 11 bm. aż do 1-ej w nocy w poniedziałek.

Tylko członkowie rodziny cesarskiej i duchowni mają wstęp do świątyni, gdzie odbywają się długotrwałe ceremonie, łącznie z wyjmowaniem świętości z arki. Cesarz odczytuje modlitwę do Bogini Słońca, Amaterasu Omikami, następnie cesarzowa wykonuje modły i po kolei wszyscy członkowie rodziny cesarskiej oraz dygnitarze państwa.

Cesarz, ubrany w starożytne szaty z odznaką arcykapłana na głowie, jedzie w nowoczesnym, zamkniętym powozie, na którym jednak znajduje się mistyczny święty ptak, podobny, według naszego wyobrażenia, do feniksa. Cesarzowa, ubrana również w starożytne szaty, jedzie w powozie za cesarzem, a za nią księżeta i dostojnicy państwa. Za nimi i przed nimi posuwają się olbrzymie masy wojska, tak, że procesja ma wygląd nader wojskowy.

Najciekawszą częścią ceremonii jest samo ukoronowanie, albo raczej objęcie tronu, które odbywa się w gmachu, nazywanym Sziszinden. Jest to olbrzymia hala cała zbudowana z drzewa, z ogromnymi słupami i olbrzymim ciężkim dachem. Na południe od niej rozciąga się dużych rozmiarów podwórze, na którego bokach stoja niekończące szeregi ze sztandarami cesarskimi, religijnymi odznakami i niezliczone ilości duchowieństwa, w strojach uroczystych. Hala na froncie zupełnie jest otwarta, a z niej prowadzi schody na dół, do dużej areny, znajdującej się w środku. Na podniosłych trybunach schodów, stoi korpus dyplomatyczny i zebrani dygnitarze państwa.

Dalej w głębi znajdują się dwa trony, a nad niemi wznoszą się baldachimy. Oba są bogato złotem zdobione, a część płaszczyzn na czarno lakierowana. Przed tronem cesarza stoja dwa stoły, na których leżą święty miecz, święty klejnot i zwierciadło Bogini Słońca. Cesarz i cesarzowa wychodzą z głębi, zbliżają się do tronów i siadają na nich. Dwóch szambelanów i dwie damy dworskie odsłaniają ciężkie kurtyny, które trony były zasłonięte.

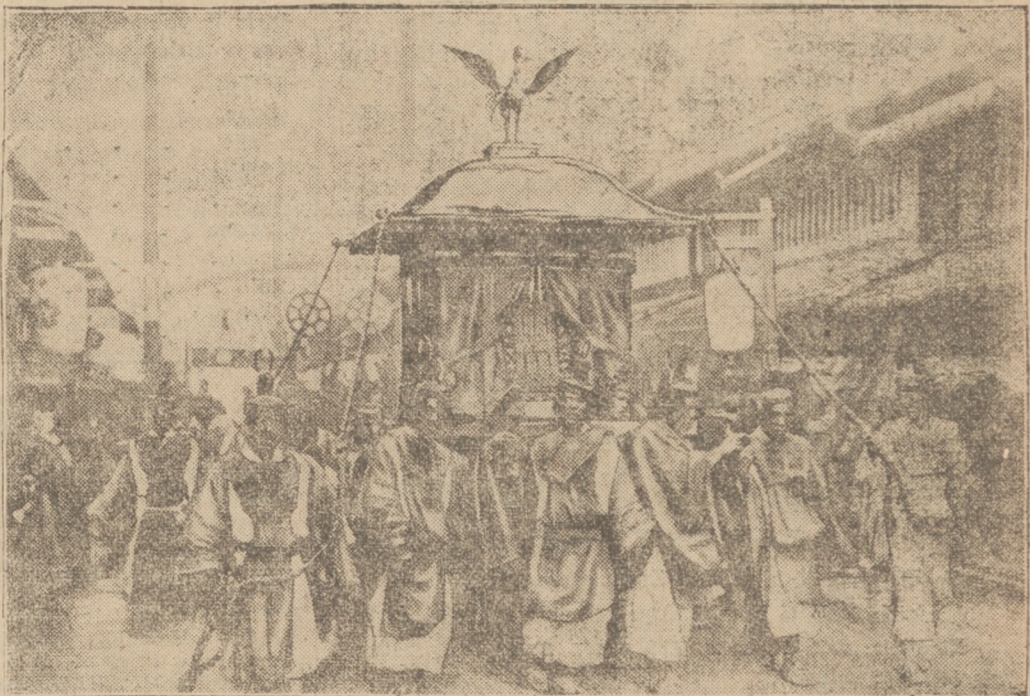
Prezes rady ministrów, w tym wypadku generał bar. Tanaka, schodzi do areny, staje u stóp tronu, pomiędzy chorągwiami cesarskimi i odczytuje rozporządzenie cesarskie, w którym cesarz ogłasza wszem i wobec, że zasiadł na tronie swoich przodków. Wchodząc potem na stopnie tronu, odczytuje lojalne gratula-

Cesarz japoński Hirohito
(świecący pokój)

Cesarzowa japońska Nagako

Kosztowna starożytna cesarska lektyka, w której władcy japońscy są niesieni na uroczystości koronacyjne.

Cesarz i cesarzowa w stroju koronacyjnym.

cie całego narodu. Kończy je trzykrotnym wypowiedzeniem „Banzai”. Zasłony się zamykają, niewidzialni, jak przyszli, znikają cesarz i cesarzowa i ta najdramatyczniejsza część ceremonii się skończyła. W tym samym czasie, gdy prezes rady ministrów ze stopni tronu pozdrawia parę cesarską słowem „Banzai”, w całej Japonii w tej samej minucie odbywają się uroczyste zebrania, na których wypowiada się życzenia i lojalność dla cesarza.

Cesarz japoński Hirohito jest najstarszym synem zmarłego 25 grudnia 1926 roku cesarza Yoshihito. Już kilka lat przed śmiercią swego ojca sprawował rządy nad Japonią, państwem liczącym 85 milionów mieszkańców. Cesarz Hirohito liczy 27 lat i jest od 5 lat żonaty z księżniczką japońską Kuni. Jest on 124 z rzędu cesarzem Japonii.

